

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Л.О. Меренкова, к.е.н., доцент

Харківській національній економічній університет імені Семена Кузнеця

В умовах глобалізації важливим фактором забезпечення економічного розвитку будь-якої держави є залучення міжнародних інвестицій, що є особливо актуальним для України, оскільки на сьогоднішній день капітальні вкладення фінансуються переважно за рахунок внутрішніх джерел. Для прийняття обґрунтованих рішень іноземні інвестори оцінюють потенційний інвестиційний ринок, вивчають надійність та кредитоспроможність країни, коливання валютних курсів, політичні ризики тощо. За таких умов висока інвестиційна привабливість держави, її позитивний імідж набувають великого значення.

Інвестиційну привабливість можна визначити як сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування до національної економіки на макро-, мезо- і мікрорівнях [1]. Провідні рейтингові агентства та компанії оцінюють інвестиційну привабливість країни за допомогою відповідних індексів, які є орієнтирами для іноземних інвесторів.

Згідно індексу інвестиційної привабливості «міжнародний бізнес компас» BDO, індексу інвестиційної привабливості Європейської бізнес-асоціації ЕВА, індексу фактичного залучення прямих іноземних інвестицій UNCTAD Україна має дуже непривабливий вигляд і є високо ризикованою для інвестицій [2, 4].

За даними звітів про індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) Всесвітнього економічного форуму у 2016-2017рр., Україна посіла 85-е місце серед 138 країн світу, втративши за рік шість позицій (у попередньому рейтингу займала 79-у позицію). Згідно з даними дослідження, Україна погіршила свої позиції у 7 з 12 основних показників. За міцністю банків Україні другий рік поспіль присвоєно останнє місце серед оцінюваних країн світу. З поміж 138 країн за регулюванням фондових бірж країна посідає передостаннє місце; за інфляційними змінами – 136, за якістю доріг – 134 [3].

Таким чином на даний час незадовільний стан інвестиційної привабливості України зумовлений наступними факторами:

1) складна політична ситуація (воєнна ситуація в зоні АТО, загальна нестабільність, суперечливість влади з опозицією); 2) відсутність усталеної та виваженої стратегії залучення іноземного капіталу у вітчизняну економіку; 3) високий рівень корумпованості органів державної влади та управління; 4) низький рівень захисту прав та законних інтересів інвесторів, у т.ч. іноземних; 5) негативний міжнародний інвестиційний імідж держави, який насамперед є наслідком корумпованості та тінзації національної економіки; 6) складне адміністрування податків (особливо проблемними досі залишаються питання відшкодування ПДВ та перенесення збитків минулих періодів); 7) загальний нестабільний економічний стан країни (безробіття, низький рівень життя населення, інфляційні коливання, нестабільність валютного ринку); 8) технічні бар'єри в процесі митного оформлення; 9) проблеми під час отримання банківських кредитів і позик (високі процентні ставки, не вигідні умови кредитних угод для позичальників, надзвичайно довга процедура розгляду можливості отримання кредиту) [1, 2].

Основними шляхами вирішення даних проблем можуть бути:

1) досягнення консенсусу між різноманітними політичними партіями з приводу вирішення загальнонаціональних проблем виходу України з економічної кризи та поліпшення ситуації в зоні АТО; 2) розроблення довгострокової стратегії залучення іноземного капіталу в економіку України та окремих її регіонів, враховуючи політико-економічні особливості розвитку держави на сучасному етапі; 2) розроблення національних та регіональних планів підвищення інвестиційної привабливості України та її адміністративно-територіальних утворень з урахуванням поточних рейтингів інвестиційної привабливості; 3) стримування інфляції; 4) впровадження економічного механізму страхування ризиків для іноземних інвесторів; 5) забезпечення стабільності законодавства у сфері інвестування і оподаткування; 6) усунення технічних бар'єрів в процесі відшкодування ПДВ та митного оформлення товарів, забезпечення пільгового податкового режиму під час здійснення великих капіталовкладень в економіку України; 7) розвиток системи державних гарантій, що надаються інвестору в пріоритетних для України напрямках інвестування [1, 2].

Перелік посилань:

1. Малько К. С. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України: чинники їх формування в сучасних умовах / К. С. Малько // *Актуальні проблеми економіки*. – 2015. – № 3. – С. 100-105.
2. Оніщенко І. О. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / І. О. Оніщенко // *Траєкторія науки*. – 2016. – Т. 2, № 3. – С. 289-295. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/trna_2016_2_3_12.
3. *Позиція України в рейтингу країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017* [Електронний ресурс] / Економічний дискусійний клуб. – Режим доступу : [/edclub.com.ua](http://edclub.com.ua).
4. Федорчак О. В. Міжнародні індекси інвестиційної привабливості України / О. В. Федорчак // *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. Серія : *Державне управління*. – 2016. – № 3. – С. 21-28.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ

С.В. Мицюк, к.е.н.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Глобалізація, яка стала однією з визначальних характеристик світової економіки сьогодні, створила проблему пошуку нових форм і методів адаптації національних економік до сучасних вимог здійснення міжнародних економічних відносин. Особливий інтерес викликає питання конкурентоспроможності в умовах глобалізації світового господарства і формування нового етапу розвитку економічної системи.

Серед чинників, які розкривають конкурентоспроможність, вагоме значення має інноваційна складова. Інновації сьогодні є найважливішим чинником саме створення й утримання конкурентних переваг у всіх сферах економіки, зокрема виробництві та розподілі товарів і послуг.

Перевагою у конкурентній боротьбі є впровадження інноваційних технологій, що дає змогу досягати підвищення якості продукції, отримувати нові ринки та використовувати інноваційні підходи в управлінні. Перспективи розвитку економіки завдяки інноваційній діяльності є безперечними: значення сировинних товарів знижується, а інтелектуальних активів – зростає. Під час переходу до інноваційної моделі економіки стає можливим зниження залежності країни від рівня цін на природні ресурси.

Зміна технологій і створення інновацій стали новою умовою конкурентоспроможності, яка потребує від підприємств здатності якнайшвидшої реалізації інновацій. А конкурентні переваги у сучасних умовах почали формуватися одночасно з розвитком процесів інтелектуалізації праці, та інформатизації суспільства. І якщо конкурентоспроможність – це можливість створювати й утримувати у довгостроковій перспективі стійкі конкурентні переваги, то значний прорив в технологіях та інформаційній сфері спонукає країни орієнтуватися на нові джерела конкурентних переваг та створювати їх.

Отже, в сучасному світі суспільство переходить від економічної спрямованості до інноваційної, від нагромадження матеріального багатства як основи особистого добробуту – до нагромадження інформації як основи суспільного прогресу. Саме володіння інформацією та інтелектуальним потенціалом, а не матеріальними благами визначають місце людини в сучасному суспільстві. Інвестиції в людський капітал і формування на цій основі інтелектуального капіталу суспільства перетворюються на пріоритетний загальнонаціональний інтерес.

Інноваційна модель економіки стає тим підґрунтям, яке визначає економічну силу країни та її перспективи на світовому ринку. В країнах, що належать до інноваційних лідерів, спостерігається висока концентрація найбільш рентабельних видів бізнесу, переважно високотехнологічна структура національного виробництва, винесення за межі власної країни промислово-технологічного циклу виробництва, які є екологічними, ресурсомісткими тощо, зосередження найбільших фінансових потоків.

Але слід також зазначити, що інноваційна економіка має зворотній бік, адже більше залучення в глобальні стосунки та орієнтація на інноваційний тип розвитку містять в собі великі загрози щодо перспектив сталості такого розвитку. Важливу роль тут відіграє спекулятивний рух капіталів у галузі високих технологій, інтенсивність якого багатократно підсилюється внаслідок розвитку електронних грошових систем. Неконтрольована інформаційна економіка породжує фінансових спекулянтів і напівлегальні види бізнесу, одночасно створюючи подальше ослаблення можливостей державного регулювання.

Таким чином, правильне розуміння суті інноваційних процесів, які лежать в основі сучасних моделей розвитку провідних економік світу, а також їхнього місця в цілісній суспільно-економічній системі має важливе значення, адже саме підвищення конкурентоспроможності, спри-